

Har vi sten i våre hender
når vi møter den som falt?
Har vi dom i våre øyne,
så vårt blikk blir hardt og kaldt?
Har vi glemt vår egen krise
og vårt eget nederlag
og det regnskap vi må
vise på vår egen oppgjørslag?

Vi vil slippe våre stener.
Vi vil rekke frem vår hånd.
Kristus mildner våre øyne
når han gir oss av sin ånd.
Vi har alle falt i støvet.
Alle trenger vi en bror.
Han som elsket, ber oss prøve
å gi varme til vår jord.

9. søndag i treenighetstiden, 22. juli 2018.

Tekst: Joh 8,2-11

- Har vi sten i våre hender, synger vi i salmen til Liv Nordhaug (Salmeboken nr. 673). - Som regel ikke, vil vi vel svare. - Vi er da ikke slik. Bare av og til. Kanskje slik som i den fortellingen vi skal høre nå?

Dette hellige evangeliet står skrevet hos evangelisten Johannes i det 8. kapitlet.

Tidlig neste morgen kom Jesus til tempelet igjen. Hele folkemengden samlet seg om ham, og han satte seg og begynte å undervise dem. Da kom de skriftlærde og fariseerne med en kvinne som var grepet i ekteskapsbrudd. De førte henne fram og sa: «Mester, denne kvinnen er grepet på fersk gjerning i ekteskapsbrudd. I loven har Moses påbudt oss å steine slike kvinner. Men hva sier du?» Dette sa de for å sette ham på prøve, så de kunne få noe å anklage ham for. Jesus bøyd seg ned og skrev på jorden med fingeren. Men da de fortsatte å spørre, rettet han seg opp og sa: «Den av dere som er uten synd, kan kaste den første steinen på henne.» Så bøyd han seg ned igjen og skrev på jorden. Da de hørte dette, gikk de bort, én etter én, de eldste først. Til slutt var Jesus alene igjen, og kvinnen sto foran ham. Da rettet han seg opp og spurte: «Kvinne, hvor er de? Har ingen fordømt deg?» Hun svarte: «Nei, Herre, ingen.» Da sa Jesus: «Heller ikke jeg fordømmer deg. Gå bort, og synd ikke mer fra nå av!»

Slik lyder det hellige evangeliet.

Jeg vet det, vi driver ikke med steining her til lands. Fortellingen skildrer likevel en virkelighet som er ganske nær. Det finnes en del land lenger syd med litt streng lovgivning, hvor steining for å ha sex med feil person er helt på sin plass. Det er ikke så viktig om man er frivillig med på det eller ble voldtatt. Sex med feil person har med eiendomsrett og familiens ære å gjøre. Den kan bare gjenopprettes ved å fjerne den personen som forbrøt seg. I denne harde virkeligheten ble Jesus en aktør, og som vi hørte, var han i stand til å ta et oppgjør både med rettspraksis og hykleri. Jesus er genial i denne fortellingen. Han lar seg ikke lure til å vrake Moseloven, og han lar seg ikke lure til å felle en dødsdom som egentlig bare de romerske myndighetene hadde lov til å felle på det tidspunktet. Jesus lar seg ikke lure, men han lykkes i å vende de fordømmende skriftlærdes blick så de ser seg selv med et selvransakende blick. Skamfulle må de dømmesyke mennene gå fra stedet.

Dette er en fin, liten fortelling som det er lett å plassere i en bås for seg: Det handler om dømmesyke, og særlig om skriftlærde dømmesyke. Det gjelder med andre ord ikke meg. Eller gjør det? Det finnes mange måter å kaste stein på. Med sladder kan vi effektivt klare å ødelegge noens gode rykte. Men vi driver

som regel ikke med slikt, gjør vi vel? Men tenk om vi fikk vite noe virkelig skandaløst, noe som er rystende og galt. Tenk om vi fikk høre at noen vi kjenner har hatt sex med feil person – hvordan reagerer vi da? Hvor mye nåde, forståelse og empati klarer vi å mobilisere overfor et slikt svik?

Denne fortellingen som evangelisten Johannes gir oss i dag, er ofte brukt som et eksempel på hvor lett – og hvor galt – det er å dømme andre. Han kunne sikkert fortalt en historie om en som hadde begått underslag eller jukset med mål og vekt – og slike fortellinger får vi også høre i evangeliene. Men hor, ekteskapsbrudd, utroskap – det blir så nærgående. Det er så smertefullt for dem som opplever det, enten man er den som svikter eller blir sveket, at det faktisk er veldig vanskelig å mobilisere den tilgivelsen vi er så villig til å gi for mange andre synder.

Jeg tror ikke det er tilfeldig at vi får høre om en seksuell overløper i dag. Hun og mannen hun hadde vært sammen med - det kunne godt vært en av oss. Dette skjer i alle kretser, og det skjer den beste. Det ligger sjelden ondskap bak eller et bevisst ønske om å såre noen. Det handler om sterke følelser som man

ikke klarer å temme. Kan man kjempe mot tyngdekraften? Det som innenfor de riktige rammer lovprises som det vakreste man kan oppleve, blir til noe av det verste man kan gjøre når det skjer *utenfor* rammene. Utroskap og ekteskapsbrudd er trist og vondt, men ofte forståelig.

Så er det altså dette som er tema i dag: En synd som rammer følelseslivet til den det gjelder, en synd som kan ødelegge familier og ekteskap, en synd som gjør vondt inn til margen for dem som rammes, en synd man kanskje aldri klarer å reise seg helt i fra eller riste av seg. Spørsmålet vi må stille oss, er om vi er i stand til å la være å fordømme mennesker som opplever å falle i en slik synd? Og nå tar jeg høyde for at dette ikke bare gjelder «noen andre». Å falle i synd - også utroskap og ekteskapsbrudd - gjelder ikke bare de andre, de som *ikke* er her. Det handler fort om deg og meg også, dette her. Og da er spørsmålet: Kan vi tilgi oss selv? Klarer vi å reise oss fra selvfordømmelse og tro på at tilgivelse gjelder også for meg – også for dette?

«Heller ikke jeg fordømmer deg,» sa Jesus til kvinnen. De var blitt alene igjen. Steinene lå på bakken. Mennene var gått. Det

var ikke bare det at de var gått skamfulle bort, fordi de plutselig var avslørte i sin dobbeltmoral. Det var noe viktigere som var skjedd. Jesus hadde på merkelig vis forkynt evangeliet for dem: «Den av dere som er uten synd, kan kaste den første steinene.» Én etter én ble de slått av samme tanke: Jeg har også syndet, men i møte med Jesus, finnes ingen straff! Jesus vil hverken dømme eller straffe, heller ikke *meg!* *

Vi strever fortsatt med å forstå Guds logikk: Kan det virkelig være riktig at vi *ikke* skal straffes for alt det gale vi har gjort? Kan det virkelig være slik at Gud ikke dømmer oss? Vi er nok raske til å sitere Jesus når han etterpå sier: «Gå bort og synd ikke mer» – som om det er en betingelse for at han velger å gi kvinnen amnesti denne gangen - *men det er det ikke!*

Rekkefølgen i evangeliet er alltid denne: Gud tilgir *først* – betingelsesløst! Vi får livene våre tilbake og kan starte med blanke ark. Så bestemmer vi selv hva vi gjør videre. Jesu råd og ønske for oss, er at vi ikke skal synde, fordi det gir så vonde konsekvenser for oss selv og menneskene rundt oss, men vår vilje er fri. Vi kan i prinsippet gjøre som vi vil.

Å bli benådet er en stor ting – og et stort ansvar. «Som jeg har elsket dere, skal dere elske hverandre,» har Jesus sagt** Det er kanskje lettere å forstå det jo eldre man blir, men jeg tror at alle vi som har levd en stund og har gjort våre feil gjennom livet, har lettere for å vise det sinnelaget Jesus etterlyser: Elsk hverandre. Tilgi hverandre. Ikke vær så rask til å felle dom, for alle kan gjøre feil.

Hvis Gud kan tilgi, kan også vi. Så la oss øve oss i å se på hverandre med milde øyne. Da blir det litt lettere å være menneske.

* Joh 12,47: Den som hører mine ord og ikke holder fast på dem, dømmer ikke jeg. For jeg er ikke kommet for å dømme verden, men for å frelse verden.

**Joh 13,34: Et nytt bud gir jeg dere: Dere skal elske hverandre. Som jeg har elsket dere, skal dere elske hverandre.